

בעניין:

**אייל גור ת"ז 022590566**

באמצעות באי כוחה עורכי הדין  
אמיר שאשא ו/או ליאור צמח  
ו/או אילנה פרידמן-שאשא ו/או תמי לוי-יטח  
ו/או יעל שפיץ-עזרא ו/או מורן כהן-תורג'מן  
מרחוב הפיקדון 1 חיפה, ת"ד 502 מיקוד 31000  
טלפון: 04-8530540; פקס': 04-8530555  
Email: [ts@ts-lawfirm.co.il](mailto:ts@ts-lawfirm.co.il)

**התובע**

**- נ ג ד -**

- 1. דור אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ ח"צ 520043878**  
בניין צרפת יורופארק ת.ד 1  
קיבוץ יקום
- 2. סונול ישראל בע"מ ח"פ 510902729**  
הגביש 6 נתניה
- 3. פז חברה נפט בע"מ ח"צ 510216054**  
יורו פארק, בניין הולנד  
קיבוץ יקום
- 4. דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ ח"צ 520018946**  
גיבורי ישראל 7 נתניה

**הנתבעות**

**תובענה ייצוגית**

(בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות תשס"ו - 2006)

תובענה זו מוגשת בד בבד עם בקשה להכרה בתובענה זו כתובענה ייצוגית (להלן: "**הבקשה**").

1. כל הטענות הנטענות בתובענה זו נטענות בהשלמה ו/או לחלופין בהתאם להקשר הדברים והדבקים.
2. אין באמור בכל האמור בתובענה זו, כדי להעביר את נטל הראיה ו/או נטל ההוכחה על התובע מקום בו נטל זה מוטל על הנתבעות.

3. הכותרות בתובענה זו הינן לצרכי נוחיות בלבד ואין לייחס להן משמעות פרשנית כלשהי.

4. כרך נספחי הבקשה הינו כרך נספחי התובענה, בהתאמה.

### **א. הקדמה ותמצית הבקשה בקליפת אגוז**

5. עסקינן בפרשה חמורה של תרמית שיטתית המבוצעת ע"י הנתבעות במסגרתה הן מנפחות את התשלום עבור הדלק בתחנות התדלוק.

6. התובע גילה בדרך המקרה, כי לאחר שהעביר את כרטיס האשראי שלו לקראת תדלוק, ועוד בטרם החל בתדלוק ואף בטרם שיצאה ולו טיפה אחת של דלק מהמשאבה החלו מונה הדלק לפעול ועימו מונה התשלום.

7. התובע החל לעקוב אחר התופעה וגילה, כי היא חוזרת על עצמה פעם אחר פעם בתחנות תדלוק שונות, בשעות שונות ובאזורים שונים.

8. בכל פעם ובכל משאבה בה נתקל התובע בתופעה היה קופץ החיוב עוד לפני שזלגה אפילו טיפת דלק אחת כאשר בחלק מהמקרים החיוב היה בעשרות אגורות ובמקרים אחרים הגיע כדי מספר שקלים (!) עוד לפני תחילת התדלוק.

9. התובע תיעד באמצעות סרט וידאו דוגמאות לתופעה החמורה ויזם פנייה לתכנית התחקירים של הערוץ השני "כלבוטק".

10. לאחר קבלת החומר נערך תחקיר ע"י כלבוטק (בסיוע התובע) במסגרתו אוששו טענות התובע כאשר התרמית חזרה על עצמה פעם אחר פעם בחברות הדלק השונות, בתחנות תדלוק שונות ובשעות פעילות שונות.

11. בגין התרמית שהובילה לגבייה הבלתי חוקית והשיטתית כפי שנתגלתה ע"י התובע וכפי שאוששה ע"י כלבוטק מוגשת התביעה דנן והבקשה להכיר בה כייצוגית.

12. למיותר לציין זוהי דוגמה קלאסית לצורך בשימוש במכשיר התובענה הייצוגית על מנת להתמודד עם חברות ענק כדוגמת הנתבעות הפועלות במטרה לגזול את כספי לקוחותיהן שלא כדין.
13. כפי שיובהר להלן, התובע מעריך את גביית היתר ממנו בסך נומינאלי כולל של 126 ₪ ואת חיובי היתר של הקבוצה כולה **בסכומים המוערכים בסך כולל של 124,311 מיליון ₪** (כל חברה לפי חלקה היחסי כמפורט בסעיף 92.6 לתובענה זו), הכל כפי שיפורט להלן.
14. להלן נרחיב ונפרט אודות ההיבטים העובדתיים והמשפטיים של התובענה.

## **ב. הצדדים לתובענה זו**

15. התובע, מר אייל גור, בן 43, נשוי ואב ל- 2 ילדים.
- 15.1 התובע הינו עוסק עצמאי בתחום הנדסת אלקטרוניקה, פיתוח מערכות ממוחשבות תעשייתיות וביטחוניות ובפיתוח אלגוריתמים.
- 15.2 בנוסף לעבודתו, התובע הינו אדם פעיל בתחום הציבורי – חברתי ומתנדב בכל רמ"ח אבריו ובין היתר הינו:
- מתנדב ופעיל באופן אינטנסיבי ביחידת הגייפים של משטרת חדרה;
  - מתנדב ופעיל באופן אינטנסיבי ביחידת מג"ב של עמק חפר.
- 15.3 התובע הוא שחשף את התרמית נשוא תביעה זו, צילם ואסף ראיות לשם פנייה לתכנית התחקירים "כלבוטק" ובעקבות אישוש ממצאיו יזם גם את הגשתה של תובענה זו לשם פיצוי הציבור בגין מעשי ומחדלי הנתבעות והפסקת חיובי הסרק והגבייה הבלתי חוקית.
- 15.4 כבר כעת ניתן לומר כי בהתנהלותו של התובע בפרשה זו מגולמת התנהגות אזרחית למופת, מכוחה הוא ראוי ומתאים לשמש כתובע ייצוגי בתובענה זו.

- 15.5 התובע בוחר במשרד הח"מ לשמש כבאי כוחו בבקשה ובתובענה הנדונה ובכתובת משרדם כמענו להמצאת כתבי בי דין.
16. הנתבעת 1 (להלן: "דור אלון") הינה חברת אנרגיה אשר במסגרת פעילותה העסקית הינה הבעלים והמפעילה של תחנות תדלוק בכל רחבי הארץ ונסחרת בבורסה הישראלית. שוויה של דור אלון הינו כמיליארד ₪.
17. הנתבעת 2 (להלן: "סונול") הינה אחת מארבע חברות הדלק הגדולות בישראל והינה הבעלים והמפעילה של תחנות דלק בכל רחבי הארץ. סונול הינה חברת בת של גרנית הכרמל השקעות בע"מ הנסחרת בבורסה הישראלית.
18. הנתבעת 3 (להלן: "פז") הינה חברת האנרגיה הגדולה בישראל כאשר אחד משלושת תחומי העיסוק המרכזיים שלה הינו תחנות הדלק הפזורות בכל רחבי הארץ. חברת פז נסחרת בבורסה הישראלית ושוויה נאמד בכ-6 מיליארד ₪.
- הנתבעת 4 (להלן: "דלק") הינה אחת מחברות האנרגיה גדולות בישראל כאשר אחד משלושת תחומי העיסוק המרכזיים שלה הינו תחנות הדלק הפזורות בכל רחבי הארץ. חברת דלק נסחרת בבורסה הישראלית ושוויה נאמד בכ-2 מיליארד ₪.
19. למרבה הצער, הפרשה המגוללת במסגרת תובענה זו מגלה יחס הפוך כלפי התובע וחברי הקבוצה וחבל שהנתבעות המתהדרות בהיותן מענקי הארץ כשלו באופן כל כך חמור כלפי הציבור במעשה שלא ניתן לכנותו אלא כתרמית והונאה.

### **ג. התשתית המשפטית והעובדתית הנדרשת לתובענה זו**

#### **1.ג. רקע עובדתי**

20. התובע יטען, כי הינו בעל רישיון נהיגה מזה כעשרים שנה ובעל רישיון אופנוע מזה כחמש שנים.

21. במהלך השנים נוהג התובע לתדלק בתחנות הדלק של הנתבעות, אשר בצוותא מפעילות את רובן המוחלט של תחנות התדלוק ברחבי הארץ.
22. התובע יטען, כי לפני מס' חודשים לערך נכנס לתחנת דלק של דור אלון בכביש 65 (עוקף חדרה) מכיוון מערב לכיוון מזרח על מנת לתדלק את האופנוע שבבעלותו.
23. התובע יטען, כי לאחר שהעביר לביקורת וחיוב את כרטיס האשראי המצוי ברשותו ועוד בטרם שהכניס את ידית התדלוק למיכל הדלק של האופנוע, גילה לתדהמתו כי מונה התשלום ומונה זרימת הדלק החלו לפעול באופן שעוד בטרם שזלגה אפילו טיפת דלק אחת למיכל הדלק של האופנוע הוא חויב בכ- 70 אגורות.
24. התובע יטען, כי סבר שקיימת דליפה כלשהי והזעיק בדחיפות את נציג התחנה, אולם הסתבר כי אין כל דליפה ואין כל נזילה והמתדלק השיב לו את חיוב היתר בו במקום.
25. התובע יטען, כי לאחר האירוע האמור החל לעקוב אחר התופעה וגילה כי מדובר בשיטה של ממש.
26. התובע יטען, כי השיטה עובדת באופן שלאחר העברת כרטיס החיוב (כרטיס המתדלק ו/או כרטיס האשראי ו/או כרטיס המונפק ע"י הנתבעות או מטעמן) מתחיל חיוב בתשלום (לעיל ולהלן: "**חיוב הסרק**" או "**חיוב היתר**").
- ודוק היטב: מונה הדלק מסמן כי לכאורה החל לזרום דלק לצרכן ומונה התשלום מתחיל לחייב את הצרכן והכל בטרם שנלחצה כל לחיצה על ידית הדלק.
27. התובע יטען, כי במקרים מסוימים חיוב הסרק הסתכם בעשרות אגורות ובמקרים אחרים במספר שקלים.
28. התובע יטען, כי המדובר בגבייה בלתי חוקית, סמויה מן העין המבוצעת באופן שיטתי והגורפת כספי עתק מהציבור לכיסי הנתבעות **בגין דלק שלא נצרך ולא סופק**.
29. כאמור לעיל, התובע זיהה כי מדובר בשיטה לביצוע חיובי סרק והפנה את תשומת לב העובדים בתחנות מס' פעמים לחיובי הסרק.

30. התובע יטען, כי העובדים לא ידעו כיצד להסביר לו את העניין ובמספר מקרים אף השיבו לו את התשלום ששולם בגין חיוב הסרק. ברם, פתרון לבעיה לא נמצא.
31. התובע יטען, כי התופעה חזרה על עצמה במספר הזדמנויות אשר יפורטו להלן:
- 31.1 בתחנת דור אלון המצויה ביציאה המזרחית מחדרה חויב התובע בחיוב סרק בסך של כ- 1.10 ₪.
- 31.2 בתחנת דור אלון המצויה דרומית לחדרה בסמוך לאזור התעשייה של עמק חפר חויב התובע בחיוב סרק בסך של כ- 1 ₪.
- 31.3 בתחנת דור אלון ביציאה מעפולה לכיוון צפון חויב התובע בחיוב סרק בסך של כ- 1.77 ₪.
- 31.4 בתחנת דור אלון בסמוך לקיבוץ האון חויב התובע בחיוב סרק בסך של כ- 5.55 ₪ (!).
- 31.5 בתחנת דור אלון בכביש 65 לפני צומת נחל חדרה – חיוב סרק בסך של 14 אגורות.
- 31.6 בתחנת הדלק של סונול בבת גלים בחיפה במסגרתו בוצע חיוב סרק של 77 אגורות (בוצע צילום של התדלוק וחיוב הסרק).
32. התובע יטען, כי בעקבות ובמקביל לאמור, פנה לתכנית התחקירים של 'כלבוטק' בערוץ 2 על מנת להביא את העניין לידיעת הציבור ואף לסייע בהפסקת הגבייה הבלתי חוקית.
33. התובע יטען, כי תחקירן של כלבוטק העונה לשם אסף ביקש ממנו לבצע צילומים של מקרים נוספים והוא עשה כן והעביר צילומי וידאו של שני חיובי סרק למערכת כלבוטק כדלקמן:
- 33.1 בתחנת דור אלון – חדרה מזרח - ביצע התובע צילום וידאו במסגרתו ניתן לראות חיוב סרק של כ- 36 אגורות.

- סרט הוידאו המתאר את חיוב הסרק מצורף כנספח א' לתובענה זו.
- 33.2 בתחנת דור אלון – בני דרור - ביצע התובע צילום וידאו במסגרתו ניתן לראות חיוב סרק של כ- 2.95 ₪ (!)
- סרט הוידאו המתאר את חיוב הסרק מצורף כנספח ב' לתובענה זו.
34. 2 סרטוני הוידאו הנ"ל שצולמו ע"י התובע הועברו למערכת כלבוטק ובעקבותיה הוחלט ע"י כלבוטק לבצע תחקיר של תופעת הגבייה הבלתי חוקית הנ"ל.
- תכתובת דואר אלקטרוני בין המבקש לבין תחקירני כלבוטק מצורפת כנספח ג' לתובענה זו.
35. התובע נתבקש לסייע והסכים לכך בחפץ לב.
36. התובע יטען, כי התלווה לתחקירנית של כלבוטק בשם מיכל דניאל לצורך ביצוע צילומים בתחנות שונות של הנתבעות מהם התברר, כי אכן מדובר בשיטה וכי חיובי הסרק מופיעים אצל הנתבעות, פעם אחר פעם, בתחנות דלק שונות ובמועדים שונים.
37. בין היתר נתגלו חיובי סרק במסגרת יום הצילומים של התובע עם תחקירנית כלבוטק בתחנות הבאות:
- 37.1 בתחנת דור אלון בכביש עוקף חדרה – חיוב סרק בסך של כ- 70 אג.
- 37.2 בתחנת פז בכביש עוקף חדרה – חיוב סרק בסך של כ- 32 אגורות.
- 37.3 בתחנת סונול בתוך חדרה בסמוך לכביש 4 – חיוב סרק בסך של כ- 26 אגורות.
- 37.4 בתחנת דור אלון בכביש 65 לפני צומת נחל חדרה – חיוב סרק בסך של כ- 76 אגורות.
38. בעקבות יום הצילומים האמור, נשלחו תחקירני כלבוטק לעוד תחנות הפזורות בארץ (בלא נוכחות התובע) ועל פי המידע שנמסר לתובע הרי שגם בבדיקות האמורות

שהקיפו כמות גדולה יותר של תחנות דלק באזורים שונים ברחבי הארץ, חזרו על עצמם חיובי הסרק אצל כל הנתבעות.

39. בהמשך להשתלשלות העניינים כמתואר לעיל הוחלט על פרסום התחקיר אודות חיובי הסרק בטלוויזיה במסגרת התכנית כלבוטק הצפויה לעלות לשידור בזמן הקרוב.

40. התמונה העובדתית הברורה העולה הן מבדיקותיו של התובע (אשר חלקן תועדו) והן מהבדיקות שנערכו ע"י מערכת התחקירים של כלבוטק הינה שהנתבעות גובות באופן שיטתי תשלומים שלא כדין בגין דלק שלא סופק על ידן, באופן שהינו גזילה המוסווית מעין הציבור למטרת רווח והתעשרות שלא כדין.

יוער, כי לאחר שהחלו שידורי הקדימונים (פרומואים) בטלוויזיה בדבר תחקיר כלבוטק העומד להתפרסם הבחין המבקש כי במספר תחנות תדלוק הושבתו חלק ממשאבות הדלק ואף בוצעו שינויים במערכות התדלוק.  
כך למשל בתחנת דור אלון בתחנת חדרה מזרח (שבה גילה המבקש כזכור חיובי סרק) הושבתה כל התחנה – לדברי העובדים במקום – לצורך "עדכון" המערכת.

41. ראוי לציין, כי תופעת חיובי הסרק אינה מתרחשת בכל המקרים והתובע נתקל במקרים (בודדים) שבהם לא בוצעו חיובי סרק (ייתכן והדבר נובע מפער זמנים קצר בין תדלוק לתדלוק). בכל מקרה ברוב מכריע של התדלוקים (הן לפי בדיקות התובע והן לפי בדיקות כלבוטק) בוצעו חיובי סרק כמתואר בתובענה זו.

לצורך הערכת היקף התביעה יובאו בחשבון גם המקרים החריגים שבהם לא נגבו חיובי הסרק (במסגרת הפרק העוסק בהערכת היקף התביעה).

## **2.ג. ההיבט המשפטי - כללי**

42. למעשה, די בתיאור העובדתי המפורט לעיל, כדי להקים לתובע עילה מוצקה וברורה כנגד הנתבעות לבסס התובענה כנגדן.

43. עסקינן במקרה מובהק של גבייה בלתי חוקית וסמויה מן העין בגין דלק שלא סופק ע"י הנתבעות ולא התקבל אצל התובע וחברי הקבוצה.
44. גם התוצאה של גילוי ההפרה הנטענת הינה מתבקשת ובכללה מתן צו עשה לאלתר כנגד הנתבעות לחדול מהגבייה הבלתי חוקית ולהפסיק את חיובי הסרק. כמו כן, מן הדין לחייב את הנתבעות לפצות את התובע והקבוצה בגין כל חיובי הסרק שנגבו על ידן שלא כדין.
45. למען הסדר הטוב, יפורטו גם הוראות הדין ו/או העילות המשפטיות, בגינן, בין היתר, זכאים התובע וחברי הקבוצה לסעדים כנגד הנתבעות.

### 3.ג. העילות החוזיות העומדות בבסיס תובענה זו

46. במקרה דנן, התשתית המשפטית הנדרשת לתובענה זו, פשוטה וברורה.
47. התובע יטען, כי על פי העובדות המפורטות לעיל הנתבעות הפרו את חוזה ההתקשרות שבין הצדדים לפיו ישולם התעריף לליטר המופיע על גבי משאבת התדלוק בגין כמות הדלק שתסופק ללקוח.
48. התובע יטען, כי במקרה דנן פרסום תעריפי התשלום בגין הדלק הינה בגדר הצעה לציבור של הנתבעות המשתכללת לחוזה מחייב עם הסכמתו של הצרכן לתדלק.
49. התובע יטען, כי בפועל, כפי שעולה מהאמור לעיל, הנתבעות מחייבות ביתר בגין דלק שלא סופק ללקוח והמונה המציג כביכול את כמות הדלק ואת הסכום לתשלום מזייפים הלכה למעשה את המצב העובדתי האמיתי.
50. התובע יטען, כי בהתנהגותן כאמור לעיל מפרות הנתבעות את ההסכם שנכרת בינן לבין צרכניהן, לספק את כמות הדלק המופיעה על גבי מונה המשאבה ומחייבות את הצרכן בניגוד להסכם בסכומים הגבוהים מהסכום המוסכם.
51. מעבר לאמור לעיל, יטען התובע, כי הנתבעות מפרות תנאי מכללא ו/או תנאים שיש לראותם כמוסכמים מכוח סעיף 26 לחוק החוזים, בהסכם בין הצדדים ובין היתר כדלקמן:

- הנתבעות יחייבו הצרכנים בהתאם לתעריף לליטר המופיע על גבי משאבות התדלוק, ובמכפלת כמות ליטרים שסופקה להם בפועל;
  - הנתבעות לא יגבו מהצרכנים תשלום בגין דלק שלא סופק להם;
  - המשאבות המספקות ומוודדות את הדלק הנמכר לצרכן, מדויקות ומכילות.
  - הנתבעות יפעלו בנאמנות וביושר כלפי הצרכנים.
52. מבלי לגרוע באמור לעיל, יש בהתנהגות הנתבעות משום הפרה בוטה של חובת תום הלב, הן בניהול מו"מ (סעיף 12) הן בקיום החוזה (סעיף 39) והוא חל בשינויים המחויבים על כל פעולה משפטית (סעיף 61(ב)).
53. לאור האמור והמפורט לעיל, ברי כי יש בהתנהגות הנתבעות כמפורט בתובענה זו משום הפרה חמורה ובוטה של חובת תום הלב בפעולות המביאות לתשלום יתר ע"י הלקוחות בגין חיובי הסרק.
54. התובע יטען, כי העובדות המפורטות לעיל, מקימות לתובע ולחברי הקבוצה, בין היתר, את הזכות לאכוף את ההסכם ו/או ההסכם מכללא שבינם לבין הנתבעות (בהתאם להוראת סעיף 2 ו-3 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה) התשל"ה (1970), היינו חיוב התובע ויתר חברי הקבוצה אך ורק בגין הדלק שצרכו ובהתאם לתעריף הרשום ולהורות על השבת כל הסכומים שנגבו שלא כדין. קרי, השבת כל סכומי היתר בגין חיובי הסרק, כפי שנגבו ע"י הנתבעות.
55. לחילופין, הפרת החוזה לרבות תוך גילוי חוסר תום לב קיצוני ו/או ניהול מו"מ בחוסר תום לב קיצוני, מצדיקה פיצוי התובע והקבוצה בסכום הנזק שנגרם עקב ההפרה, הוא חיוב היתר בגין חיובי הסרק.
- זאת ועוד, הנתבעות חבות כלפי התובע וחברי הקבוצה האחרים חובת נאמנות ואף חובת נאמנות מוגברת הנובעת מכך שהוצג בפני הצרכנים מצג לפיו מדובר במכשיר גבייה אוטומטי ומדויק שאינו דורש בדיקה או מעקב של אדם, ואכן מרבית האנשים אינם מטילים ספק – ולו הקל שבקלים – כי משאבות הדלק האוטומטיות של

הנתבעות מרמות באשר לכמות הדלק שסופקה בפועל ובאשר לסכום התשלום שנגבה.

56. התובע יטען, כי חובת נאמנות זו הופרה על ידי הנתבעות כאשר ניצלו לרעה את כוחן ומעמדן הציבורי וכן את המצג בדבר מכונות חיוב אוטומטיות ומדויקות על מנת להשית על התובע ויתר חברי הקבוצה תשלומים מומצאים בגין דלק שלא סופק.

57. התובע יטען, כי בנסיבות אלה זכאי התובע וחברי הקבוצה לאכיפת ההסכם באופן שיושבו להם סכומים אשר נגבו ביתר או לחלופין לפיצוי בגין הפרת ההסכם לרבות הפרת חובת תום הלב בניהול מו"מ לכריתת הסכם ובקיום חיובים הנובעים מהחוזה ולפצות את כל חברי הקבוצה בגובה התשלומים בגין חיובי הסרק.

#### 4. עילות מכוח דיני הגנת הצרכן

58. מבלי לגרוע מהטענה, כי הסכומים שנגבו מהתובע ומיתר חברי הקבוצה אינם בהתאם לחוזה שנכרת בין הצדדים, הרי מעשיהן ו/או מחדליהן של הנתבעות מהווים הפרת הוראותיו של חוק הגנת הצרכן.

59. התובע יטען, כי הנתבעות הפרו את חובות הגילוי המוטלות עליהן והטעו את הצרכנים ביחס לפרט המהותי ביותר, הוא התעריף בו בכוונתן לחייב את לקוחותיהן.

60. התובע יטען, כי מחירו של מוצר הינו אחד מהעניינים המהותיים ביותר בעסקה, אם לא המהותי ביותר (ר' גם סעיף 2 (א) 13 לחוק הגנת הצרכן).

61. התובע יטען בנוסף, ומבלי לגרוע בכלליות האמור לעיל, מחויבות הנתבעות עפ"י חוק הגנת הצרכן בפרסום המחיר הכולל בגין השירות ללא כל אפשרות להוסיף עליו.

62. התובע יטען, כי הנתבעות פעלו, כביכול, בהתאם להוראות חוק הגנת הצרכן ואכן פרסמו תעריפים במטבע ישראלי כשהמחיר הוא כולל לכל ליטר דלק. ואולם, העובדה, שהנתבעות גבו בפועל סכומים גבוהים מהתעריפים שפרסמו, ע"י הוספת חיובי הסרק, מהווה הפרה בוטה גם של חובתן זו.

63. התובע יטען, כי הנתבעות הפרו כלפיו וכלפי יתר חברי הקבוצה, את הוראות חוק הגנת הצרכן, לרבות הוראת סעיפים 2 ו-17 לחוק והפרתן מגבשת גם עוולה לפי פקודת הנזיקין, בהתאם להוראות סעיף 31 לחוק הגנת הצרכן.
64. התובע יטען, כי נזקיו בגין עוולות הנתבעות הינם חיובי היתר בגין חיובי הסרק, כמפורט לעיל.

### 5ג. חוק משק הדלק וצו הפיקוח על מצרכים ושרותים

65. התובע יטען, כי מבלי לגרוע מהאמור לעיל יש בהתנהגותן של הנתבעות גם משום הפרה של הוראות חקיקה ספציפית החלות על תחנות תדלוק.
66. התובע יטען, כי בחוק משק הדלק (קידום התחרות) תשנ"ד – 1994 (לעיל ולהלן: "חוק משק הדלק") נקבעו כללים מחייבים וסנקציות בצידן לגבי הצגת מחירי מוצרי הדלק והחובה לגבות בהתאם למחירים המפורסמים.
67. התובע יטען, כי במקרה דנן, ברי כי הנתבעות מפרות את סעיף 7ב(ב) לחוק משק הדלק ולחילופין הן מפרות את סעיף 7ב(א) לחוק משק הדלק.
- העתק חוק משק הדלק מצורף כנספח ד' לתובענה.
68. לא זו ואף זו, התובע יטען, כי שמכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושרותים התשי"ח-1957 הוצאו צווים לפיקוח על מחירי מוצרי הדלק בתחנות הדלק.
69. התובע יטען, כי בצו הפיקוח על מצרכים ושרותים (הצגת מחירים של מוצרי דלק), תשנ"ג-1993, נקבע כי חלה חובה על בעל תחנת דלק להציג באופן בולט וברור את המחיר שבו הוא מוכר את מוצרי הדלק (ר' סעיפים 2 ו-3 לצו).
- העתק הצו מצורף כנספח ה' לתובענה.

**6ג. עוולת הפרת חובת חקוקה**

70. התובע יטען, כי התנהגות הנתבעות כמתואר לעיל, מגבשת גם עוולת הפרת חובה חקוקה, בהתאם להוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין.

71. התובע יטען, כי בענייננו מתקיימים כל יסודותיה של עוולה זו:

- **קיומה של חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק**; הפננו לחיקוקים המפורטים לעיל, לרבות חוק משק הדלק, צו הפיקוח על המחירים, חוק הגנת הצרכן, ולעניין זה ניתן להוסיף גם את הוראותיו של חוק יסוד כבוד האדם וחירותו המעגנות את השמירה על קניינו של אדם וכן את הוראות חוק העונשין לעניין קבלת דבר במרמה ו/או תחבולה לפי סעיפים 415 ו- 416 לחוק העונשין.
- **החיקוק, לפי פירושו הנכון, נועדו לטובתו או להגנה של אדם אחר**; בעניין זה ברי כי החיקוקים שהפננו אליהם לעיל, נועדו לטובת ו/או להגנת אדם אחר, במקרה דנן ציבור לקוחות הנתבעות המתדלקים בתחנותיהן;
- **המזיק הפר את החובה**; שוב הדבר ברור ועולה מכל המפורט לעיל;
- **ההפרה גרמה לנזק** בדמות חיובי סרק בגין דלק שלא סופק.
- **הנזק הינו מסוגו או מטבעו של הנזק אליו נתכוון החיקוק**; בנסיבות דנן, ברי כי הנזקים המתוארים לעיל, הינם בדיוק מסוג ומטבע הנזקים אליהם נתכוון החיקוק.

**7ג. עוולת תרמית**

72. התובע יטען, כי העובדות המפורטות לעיל, מגבשות גם עוולת התרמית כמוגדר בסעיף 56 לפקודת הנזיקין [נוסח משולב], בין היתר, באשר הנתבעות הציגו ללקוחותיהן מצג לפיו מונה החיוב ומונה הדלק המצויים על גבי המשאבות מחייבים רק בגין הדלק המוזרם למיכל הדלק של הצרכן בידיעה מראש שאין הדבר כך וכי

מערכת החיוב מוסיפה באופן מוסווה כמות דלק שלא נצרכה ותשלום בגינו. התובע יטען, כי המצג האמור בדבר פעילותם האוטומטית והמדויקת של מונה הדלק ומונה החיוב היה מכוון להטעותו ואת יתר חברי הקבוצה, הטעה בפועל, והתובע זכאי לפיצוי בגין נזק הממון שסבל עקב חיובי הסרק.

#### **8ג. "הדבר מדבר בעד עצמו" ועולת הרשלנות**

73. בנוסף ולחילופין מתגבשת במקרה דנן עולת הרשלנות כמשמעותה בפקודת הנזיקין.
74. התובע יטען, כי על הנתבעות הראיה שלא התרשלו בבחינת ה"דבר מדבר בעד עצמו" הואיל ואין לו כל ידיעה ו/או אין לו היכולת לדעת מה היו למעשה הנסיבות המדויקות שגרמו לחיובי הסרק ולנזקים שנגרמו. הנזקים נגרמו על ידי הנתבעות ו/או מי מטעמן באמצעות פעולות שלנתבעות הייתה וישנה שליטה מלאה עליהן, ונראה כי העובדות המפורטות בתובענה זו מתיישבות יותר עם המסקנה שהנתבעות לא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהן נקטו זהירות סבירה כאמור.
75. בהקשר זה יוער, כי אין בידיעת התובע המנגנון המדויק המכאני ו/או הטכנולוגי הגורם לחיובי הסרק הואיל והמשאבות מצויות בשליטתן הבלעדית של הנתבעות באופן שאינו מאפשר בדיקה עצמאית שלהם.
76. לחלופין ומבלי לגרוע באמור לעיל, התובע יטען כי הנתבעות, באמצעות מנהליהן ו/או אורגניהן ו/או עובדיהן ו/או מי מטעמן, לא השתמשו במיומנות ו/או לא נקטו במידת הזהירות שגוף מסוגן היה משתמש ו/או נוקט באותן נסיבות וכי לנתבעות הייתה חובה כלפי התובע ויתר חברי הקבוצה שלא לנהוג כפי שנהגו.
77. מבלי לגרוע בכלליות האמור לעיל, יטען התובע כי יש בעובדות המפורטות לעיל כדי להצביע על התרשלותן של הנתבעות ו/או מי מטעמן במעשה ו/או במחדל ובין היתר התרשלו הנתבעות ו/או מי מטעמן, בין היתר, בכך ש:

77.1 הפעילו וניהלו מערכות חיוב בלתי אמינות ובלתי מהימנות המעמיסות חיובי

סרק על כתפי הצרכנים ;

- 77.2 לא נהגו בהגינות ו/או בשקיפות בהוספת חיוב סרק עוד בטרם תחילת התדלוק באופן סמוי מעיני הצרכנים ;
- 77.3 התעלמו ממצגיהן ומהתעריפים המופיעים על גבי מכוונות התדלוק והוסיפו חיובי סרק בגין דלק שלא סופק ;
- 77.4 לא בדקו ולא וידאו, כי הלקוחות אכן מחויבים בהתאם לדלק שסופק בפועל ;
- 77.5 לא בדקו ולא וידאו, כי קיימת התאמה בין החיוב בתשלום בפועל לבין החיוב לפי כמות הדלק שנצרכה ;
- 77.6 לא הפעילו מערכות בקרה וביקורת לגילוי ותיקון חיובי הסרק ;
- 77.7 לא נהגו כפי שספקית דלק סבירה הייתה חייבת לנהוג באותן נסיבות ;
78. אין כל ספק, כי הנתבעות לא פעלו כספק מוצרים סביר ונבון ו/או ברמת הזהירות אותה יש לצפות וכמחויבת כאמור בדין מספק מוצרים כאמור, ומאחר וקיימת לנתבעות חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי לקוחותיהן, הרי שגביית היתר בניגוד לדין ותוך הסתרת העניין המהווה הפרה של חובת הזהירות ומטילה חובת פיצוי בגין הנזק שנגרם לתובע ולקבוצה, במקרה זה תשלום היתר בגין חיובי הסרק.
79. יצוין, כי המונח "רשלנות" עושה חסד רב עם הנתבעות ונטען לחלופין בלבד, הואיל ובמקרה דנן הגבייה הבלתי חוקית בוצעה בכוונת מכוון ומצביעה בשיטתיות על תרמית והונאה מכוונת.
80. התובע יטען, כי בגין כל העוולות המפורטות לעיל, זכאים התובע ויתר חברי הקבוצה לקבלת פיצוי בגין נזקיהם, הם חיובי הסרק.
- 91. עשיית עושר ולא במשפט**
81. התובע יטען, כי במקרה דנן מתקיימים ובאופן מובהק כל יסודותיו של סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

82. התובע יטען כי הנתבעות קיבלו בניגוד לדין ושלא על פי זכות בדין, את התשלום בגין ליטרים שלא סופקו ותשלומי יתר אלה באו להן מהתובע ויתר חברי הקבוצה, ולפיכך הנתבעות חבות בהשבת "הזכייה" לחברי הקבוצה.
83. הותרת התשלום בגין חיובי הסרק בידי הנתבעות תוציא את הנתבעות החוטאות נשכרות מהתנהגותן, וזהו אחד המקרים הקלאסיים בו יש להפעיל את חובת ההשבה מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט, במנותק משאלת הנזק (הגם שנזק נגרם גם נגרם).
84. התובע יטען, כי כל תוצאה אחרת תעודד את הנתבעות וחברות נוספות כדוגמתן, לפעול כפי שפעלו הנתבעות במקרה הנוכחי.
85. ההשבה המתבקשת בתובענה זו, נועדה לשרת את עקרונות עשיית עושר ולא במשפט, כפי שהתפתחו בפסיקה ולעקור כל תמריץ להתנהגויות כה חמורות כפי שעולות מהמפורט לעיל.
86. התובע יטען, כי עקרונות עשיית עושר ולא במשפט מחייבים כמובן גם מתן הצווים הנוספים המבוקשים במסגרת תובענה זו, על מנת למנוע מהנתבעות המשך ההתעשרות שלא כדין על חשבונה של הקבוצה.

#### **10ג. חוק יסוד כבוד האדם וחירותו**

87. למעלה מן העניין ואם צריך כלל חיזוק נוסף לאמור לעיל, ניתן למצוא חיזוק זה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. חוק היסוד העלה את זכותו של אדם בקניינו למעמד חוקתי, ואת את זכות הקניין לדרגה של זכות יסוד.
88. התובע יטען, כי אין המדובר בקביעה הצהרתית גרידא, אלא בקביעה שיש לה גוף וממשות. קביעה, אשר מכוחה מצווים אנו להגן על קניינו של האדם, ביתר תוקף, לבטל הוראות בחוקים ו/או בתקנות שחוקקו לאחר חוק היסוד והפוגעים בזכות הקניין שלא בהתאם לחוק היסוד, ולפרש את החקיקה שקדמה לחוק היסוד לאור חוק היסוד באופן שיתיישב עימו.

89. התובע יטען, בנסיבות אלה כפי שמתוארות בתובענה, יש בהוראות חוק היסוד כדי לחזק את טענות התובע שהמדובר בגבייה שלא כדין וכי הוראות הדין ודברי החקיקה, חייבים להתפרש לטובת התובע.

#### **ד. נתונים לגבי התביעה הייצוגית**

##### **90. היקף התביעה האישית של התובע**

לתובע אין מידע מלא ומדויק אודות כל התדלוקים שביצע בשנים הרלבנטיות לתביעה זו וכמובן שאין בידי מידע מלא אודות חיובי הסרק בכל תדלוק ותדלוק.

עם זאת, ניתן לבצע אומדן זהיר של היקף התביעה האישית של התובע.

בהנחה שמרנית שחיוב הסרק הממוצע בגין כל תדלוק הינו 1/2 ₪ ובהנחה שמרנית נוספת כי בחודש אחד, מס' התדלוקים הממוצע הינו 3 הרי שהנזק החודשי הממוצע הינו 1.5 ₪ ול-7 השנים שקדמו להגשת התביעה הנזק הוא סך נומינאלי של 126 ₪.

התובע מעריך, בשלב זה, כי סכום זה מתפלג בין הנתבעות בחלקים שווים, קרי 31.5 ₪ כל אחת.

##### **91. הגדרת הקבוצה/ות**

הגדרת הקבוצה הינה פשוטה וברורה, וכוללת את כל צרכני הנתבעות אשר תדלקו בתחנות הדלק של הנתבעות במהלך 7 השנים שקדמו להגשת תביעה זו.

התובע שומר לעצמו הזכות לתקן ו/או לשנות את הגדרת הקבוצה/ות ככל שיחשפו הנתבעות, לרבות במסגרת הליך זה, את מנגנון חיובי הסרק.

##### **92. הסעדים המבוקשים והיקף התובענה**

- 92.1 כב' בית המשפט יתבקש ליתן צו עשה ו/או צו הצהרתי המורה לנתבעות לחדול לאלתר מגביית חיובי הסרק.
- 92.2 בנוסף, יתבקש כב' ביהמ"ש להורות לנתבעות להשיב ו/או לפצות ו/או לשלם לחברי הקבוצה את כל סכומי היתר שנגבו על ידן בגין חיובי הסרק בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום חיוב הסרק ועד ליום השבת התשלומים בפועל.
- קביעת סכומי הפיצוי לחברי הקבוצה או לקבוצה בכללותה תוכל להיעשות, בין היתר, לאחר חשיפת מנגנון חיובי הסרק על ידי הנתבעות וחשיפת נתוני צריכה וייתכן אף נתוני חיובי סרק המצויים בשליטת הנתבעות, ובאמצעות מומחים שיעריכו היקפו של הנזק לקבוצה והפיצוי בגינו, על יסוד הנתונים האמורים.
- 92.3 התובע, בכלים ובמידע המצוי ברשותו יכול רק להעריך באופן ראשוני היקף התובענה הכספית ובוודאי שהיקפה המלא יתברר בהתאם למידע המצוי בידי הנתבעות ובכל מקרה שומר התובע על זכותו לתיקון התובענה בהתאם לנתונים שיומצאו לו על ידי הנתבעות ו/או שיחשפו בפניו.
- 92.4 התובע מעריך כי תדלוק ממוצע עומד על סך של 100 ₪. בהנחה שמרנית לפיה גובה חיוב הסרק הממוצע הינו חצי ₪ הרי שעסקינן בגביית יתר בשיעור של 1/2%.
- 92.5 בהתאם לדוחות התקופתיים השנתיים לשנת 2008, כפי שהם מופיעים באתר האינטרנט הרישמי של הבורסה לניירות ערך, היקף פעילות הנתבעות בתחנות התדלוק מגיע כדי 14 מיליארד ש"ח מדי שנה:
- דור – אלון** דיווחה בשנת 2008 על הכנסות בתחום מכירת דלקים ושמנים בסך של 2,452 מיליוני ₪.

ר' עמוד א – 31 לדו"ח התקופתי השנתי לשנת 2008, המצורף כנספח ו', לתובענה זו.

הדו"ח התקופתי המלא של דור אלון לשנת 2008, מצוי תחת כתובת האינטרנט:

[http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report\\_cd=434041](http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=434041)

גרנית הכרמל השקעות בע"מ המחזיקה בבעלות מלאה של **סונול** דיווחה בשנת 2008 על הכנסות ממכירת תזקיקי הנפט מתחמי תדלוק ומסחר בסך של 2,745 מיליוני ₪.

ר' עמוד א – 39 לדו"ח התקופתי השנתי לשנת 2008, המצורף כנספח ז', לתובענה זו.

הדו"ח התקופתי המלא לשנת 2008 של גרנית הכרמל השקעות בע"מ, מצוי תחת כתובת האינטרנט:

[http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report\\_cd=433758](http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=433758)

**פז** דיווחה בשנת 2008 על הכנסות מתחום מכירת דלקים ושמנים בתחנות (כולל פזומט) בסך של 4,165 מיליוני ₪.

ר' עמוד א – 40 לדו"ח התקופתי השנתי לשנת 2008, המצורף כנספח ח', לתובענה זו.

הדו"ח התקופתי המלא של פז לשנת 2008, מצוי תחת כתובת האינטרנט:

[http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report\\_cd=433101](http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=433101)

**דלק** דיווחה בשנת 2008 על הכנסות מתחום מכירת דלקים ושמנים בסך של 4,845 מיליוני ₪.

ר' עמודים 19 - 20 לדו"ח התקופתי השנתי לשנת 2008, המצורפים כנספת  
ט', לתובענה זו.

הדו"ח התקופתי המלא של דלק לשנת 2008, מצוי תחת כתובת האינטרנט:

[http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report\\_cd=432972](http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=432972)

92.6 מנתוני הכנסות אלה יש להפחית רכישות שמנים או דלקים שאינם נרכשים באמצעות משאבות התדלוק, וכן תדלוקים בהם לא חויבו הלקוחות בחיובי סרק. יוער, כי בהתאם לממצאים בתחקיר כלבוטק ושל התובע, תופעת חיובי הסרק מופיעה באופן תדיר בדלקים מסוג אוקטן 96 ואוקטן 98.

לפיכך, ובהערכה שמרנית, לפיה **רק ברבע** מסך המכירות הנ"ל אירעו חיובי סרק, אזי המדובר בסך כספי המגיע כדי 0.5% (שיעור חיוב הסרק) \* 14.207 מיליארד \* 0.25 (שיעור הישנות חיובי הסרק) \* 7 שנים = 124,311 מיליון ₪.

בהערת אגב, נעיר כי לאומדן דומה ניתן להגיע מסכום תביעה האישית במכפלת כ - 1,000,000 לקוחות.

סכום זה מתחלק בין הנתבעות, לפי הערכה בשלב זה, בהתאם ליחסי מכירותיהן בתחום תחנות התדלוק כמפורט לעיל דהיינו:

דור אלון כ- 17.26% שהם כ - 21.879 מיליון ₪.

סונול כ- 19.3% שהם כ - 24.018 מיליון ₪.

פז כ- 29.3% שהם כ- 36.044 מיליון ₪.

דלק כ- 34.1% שהם כ - 42,393 מיליון ₪.

92.7 מובן כי הערכת סכומים אלה הינה בקירוב, ועם קבלת פרטים מדויקים יותר מהנתבעות לרבות ביחס למנגנון חיובי הסרק, והיקף גביית היתר בגין חיובי הסרק, ניתן יהא לפרט ביתר דיוק את סכומי התביעה ו/או לתקנם. יוער, כי ייתכן ולצורך הערכת הסכומים יידרשו מומחים בתחומים שונים, לרבות

בתחום המכאני-אלקטרוני לצורך הערכת ההיקף המדויק של חיובי הסרק, ובתחום הכלכלי להערכת היקף הפיצוי בגינם.

92.8 ככל שבית המשפט ימצא כי השבה ו/או פיצוי אישי לחברי הקבוצה אינם מעשיים בנסיבות העניין, הרי שבית המשפט יתבקש לקבוע מגנונים חלופיים לפיצוי הקבוצה ו/או הציבור כדוגמת הפחתה במחירי הדלק ו/או תשלומים לארגונים ועמותות ציבוריות ו/או הפנית תשלומים למחקר ו/או לצרכים ציבוריים ו/או בשילוב בין המגנונים הנ"ל ו/או כל דרך שימצא בית המשפט לנכון על מנת לפצות את הציבור וחברי הקבוצה עקב הגבייה הבלתי חוקית.

ר' לעניין זה תא (ת"א) 1372/95 עזבון המנוח תופיק ראבי ז"ל נ' תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ, פורסם בנבו.

## ה. כללי

93. תביעה זו מהווה דוגמה קלאסית לצורך בשימוש במכשיר התובענה הייצוגית, כאשר הנתבעות מנצלות בציניות ובאופן בוטה את מערכות החיוב האוטומטיות המופעלות על ידן בעת תדלוק ואת האמון שהציבור נותן בנתבעות לפיו מה שנרשם הוא גם מה שנכון. אמון זה נוצל לרעה כאשר באופן מתוחכם וסמוי מן העין חייבו הנתבעות את ציבור הצרכנים בתשלומי יתר בלתי חוקיים.

94. יתירה מכך, גם אם גילה מאן דהוא (כדוגמת התובע) את חיוב הסרק הרי בשים לב לכך שמדובר בחיוב בסכום פעוט לכאורה של אגורות או שקלים בודדים אין לכאורה כל תמריץ ליחיד לנקוט פעולה בגין העוול שנגרם לו.

ואכן, גם כשהסב התובע את תשומת ליבם של עובדים בתחנות התדלוק לחיובי הסרק כל אשר זכה לו הוא השבה של סכומי היתר שנגבו ממנו, מבלי שהנתבעות נוקטות כל פעולה לתיקון ה'יתקלה' המזרימה לכיסם מיליוני שקלים בגין דלק שלא סיפקו.

רק נחישותו של התובע וגילוי אזהרות לדוגמה מצידו בכך שלא הרפה ויזם הן תחקיר עיתונאי והן תביעה ייצוגית זו היא המאפשרת התמודדות עם העוול המתמשך לציבור הרחב ואף השגת פיצוי בגין הגבייה הבלתי חוקית עד היום.

95. מכשיר התובענה הייצוגית הינו האמצעי היחיד במקרה זה הנותן את האפשרות להתמודד עם הפערים ביחסי הכוחות שבין הנתבעות לבין הצרכן ו/או הלקוח הבודד.

96. כבוד בית המשפט יתבקש להנחות את התובע ו/או באי כוחו בכל הוראה שימצא לנכון בדבר אופן המשך ניהול התובענה לאחר אישורה ו/או לצורכי אישורה לרבות כמפורט בסעיף 13 ו/או סעיף 8 (ג) לחוק.

97. לאחר אישור התובענה כייצוגית ובמידה ותתקבל יתבקש כבוד בית המשפט לאשר למשרד הח"מ שכר טרחה בשיעור שיקבע מסכום ההטבה לקבוצה/ת ו/או בהתאם לעקרונות המנחים בעניין זה, וכן לאשר פיצוי מיוחד לתובע כתובע ייצוגי בסכום ו/או בשיעור שיקבע על ידו.

---

אמיר שאשא, עו"ד

---

ליאור צמח, עו"ד

באי כוח התובע

**צמח - שאשא**  
**משרד עורכי דין**